

Huis van de Roeping

“Het vloeit werkelijk over van melk en honing”

– De verkenners verkend –

In dit nummer van het KNR-bulletin wordt het jaarverslag van 2010 gepubliceerd. De paragraaf over de Commissie Roepen, meldt dat de aandacht voor persoonlijke roepingscontacten zich vorig jaar onverminderd voortzette. Daarbij wordt verwezen naar dit artikel, dat daar verder op ingaat.

In deze bijdrage gaat het om vragen als: Wie melden zich? – Wat zijn hun vragen? – Zit daar ontwikkeling in? – Hoe gaan wij daarmee om? Als spiegel gebruik ik daarbij het verhaal over de verkenning van het beloofde land uit Numeri 13 en 14:

De heer sprak tot Mozes: ‘Zend mannen uit om Kanaän te verkennen, het land dat Ik aan de Israëlieten geef; één man uit elke stam; het moeten mannen van aanzien zijn.’ (Nm 13,1-2)

De opening van dit verhaal roept bij mij meteen vragen op in verband met het werk van het *Huis van de Roeping*. Is het religieuze leven dan zoiets als het Land van Belofte? Zijn degenen die zich met hun geraaktheid melden ook mannen en vrouwen “van aanzien”, die in principe geschikt zouden kunnen zijn om dat land binnen te gaan en te bewonen? Wat is daar dan voor nodig?

Ook de passage die volgt is heel herkenbaar. Mozes stuurt verkenners uit om te ervaren hoe het gesteld is met het land, met de vruchtbaarheid van de bodem en met haar bewoners. Zo gaan ook veel zoekenden op pad om te proeven wat het religieuze leven concreet inhoudt, of de geleefde spiritualiteit aansluit bij hun verlangen en of deze of gene gemeenschap een plek kan zijn waar zij zouden kunnen wortelen. Maar nu eerst het verhaal:

Toen Mozes hen uitzond om Kanaän te verkennen, gaf hij hun deze opdracht: ‘Trek eerst de Negebwoestijn door en ga dan het bergland in. Stel vast wat het voor een land is, of het volk er sterk is of zwak, gering in aantal of talrijk; of het land waarin het woont, goed is of slecht, en of het volk in open plaatsen of in versterkte steden woont; of de grond vruchtbaar is of schraal, en of er bomen zijn of niet. Gedraag u moedig en breng ook wat vruchten van het land mee.’ Het was juist de tijd van de eerste druiven. (Nm 13,17-20)

Gedraag u moedig

Eén zinnetje springt eruit: “Gedraag u moedig en breng ook wat vruchten van het land mee.” (Nm 13,20) De opdracht beperkt zich niet meer tot wat ze moeten doen en waar, maar stapt over op het ‘hoe’: hun eigen moed en het met zich meenemen van vruchten. Voor de verkenners van Mozes was de noodzaak van die moed heel vanzelfsprekend. Zij begaven zich als vertegenwoordigers van twaalf zwervende stammen in vijandig gebied, tussen gevestigde volkeren en hun steden, die nieuwkomers en hun spionnen als een bedreiging zouden ervaren. De geschiedenis leert dat dit tot op de dag van vandaag in Palestina een conflictbron is.

Moed... In contacten met zoekenden is dat vaak een van de meest kenmerkende en doorslaggevende eigenschappen. Dat werkt naar twee kanten. Jonge – en minder jonge – mensen tonen zich vaak bereid om hun hele leven overhoop te gooien en daarmee gehoor te geven aan Zijn aanraking. Vreemd genoeg is die moed vaak vol van een bijzonder soort vanzelfsprekendheid. Tegelijk komen we vaak ook de tragiek tegen van degenen die aangeven dat ze roeping ervaren, maar uiteindelijk toch een zijstraat invluchten; vaak met een knagend besef dat ze daar geen vrede in vinden.

Maar goed, er zijn er dus die echt op weg gaan, zoals ook in het verhaal uit het boek Numeri:

Zij vertrokken en verkenden het land (...). Na veertig dagen keerden zij van hun verkenningsstocht terug. Zij gingen naar Mozes en Aäron en naar heel de gemeenschap van de Israëlieten in de Paranwoestijn in Kades. Zij brachten aan hen en aan heel de gemeenschap verslag uit en lieten hun de vruchten van het land zien.

Zij vertelden: ‘Wij zijn in het land geweest waarheen u ons gestuurd hebt en het vloeit werkelijk over van melk en honing. Kijk maar eens naar deze vruchten. Maar het volk dat er woont, is buitengewoon sterk en de steden zijn ommuurd en zeer groot. Wij hebben er zelfs Enakieten gezien.’ (Nm 13,21 en 25-29)

Ze zijn duidelijk onder de indruk, zowel van het land en zijn vruchten, als van de volkeren die ze daar aantreffen. Moeten ze het wel aandurven om dit Land van Belofte binnen te trekken? Slechts één van de terug gekeerde mannen – Kaleb – pleit er dan voor het erop te wagen. De anderen laten zich leiden door hun angst en beginnen de kracht van de gevestigde bewoners te overdrijven:

Kaleb (...) zei: ‘Wij kunnen gerust optrekken om het te veroveren, want wij zijn er zeker toe in staat.’ Maar de mannen die met hem waren uitgezonden, zeiden: ‘Wij kunnen tegen dat volk niet optrekken; het is te sterk voor ons.’ Zij verspreidden onder de Israëlieten ook allerlei praatjes over het land dat zij verkend hadden. Zij zeiden: ‘(...) Wij hebben er de reuzen gezien, de zonen van Enak.’ (Nm 13,30-33)

Vertrouwen

Daarop voltrekt zich in hoofdstuk 14 een regelrecht drama. Het volk verliest zijn vertrouwen en wordt opstandig, op Jozua en Kaleb na, die op de kern wijzen, het vertrouwen in de bescherming van de Heer:

Toen begon de hele gemeenschap luid te roepen en het volk bleef heel de nacht jammeren. (...) Jozua, de zoon van Nun, en Kaleb, de zoon van Jefunne, (...) zeiden tegen heel de gemeenschap van de Israëlieten: ‘(...) Als de heer behagen in ons heeft, zal Hij ons dat land binnenvoeren en dat land dat overvloedt van melk en honing aan ons geven. Kom dus niet in opstand tegen de heer en wees ook niet bang voor de bevolking van dat land, want zij zijn een gemakkelijke prooi voor ons. Van hen is de beschermende schaduw geweken, maar bij ons is de heer. U hoeft niet bang te zijn voor hen!’ (Nm 14,1.6-9)

Uiteindelijk leidt dat ertoe dat enkel Jozua en Kaleb, plus de kinderen uit het volk die niet meer in Egypte geboren zijn, het land zullen binnengaan:

De heer sprak tot Mozes en Aäron: ‘(...) Zowaar Ik leef, U zult het land dat Ik u met opgeheven hand als woonplaats heb toegezegd, niet binnengaan, met uitzondering van Kaleb (...) en Jozua (...). Maar uw kleine kinderen, van wie u gezegd hebt dat zij buitgemaakt zouden worden, die zal Ik er binnenvoeren en zij zullen het land leren kennen dat u versmaad hebt.’ (Nm 14,26-31)

Dit verhaal laat de verkenning van het beloofde land zien. Nog veel sterker echter brengt het de verkenners zelf aan het licht. Velen onder hen zijn niet in staat dit land en zijn bewoners echt op hun waarde en kracht te schatten en hun eigen angsten te overwinnen. Op die manier worden vooral de verkenners zelf verkend. Daarbij blijkt uiteindelijk hun vertrouwen op Gods nabijheid en Zijn bijstand doorslaggevend te zijn. In het gaan van de weg worden zij zelf geopenbaard. Het ingaan in het land is niet afhankelijk van hoe het land is, maar van hoe zij zelf zijn en dan zeker ook wat betreft hun godsverhouding.

De dagelijkse praktijk van het omgaan met geroepenen leert dat het ook juist deze factoren zijn die beslissend zijn in het gaan van hun weg.

Meer over die verkenner van religieus Nederland

In de inleiding op dit artikel schreef ik dat het verhaal over de verkenning van het beloofde land, als spiegel zou dienen voor een bespreking van vragen als: *Wie melden zich bij het Huis van de Roeping?* – *Wat zijn hun vragen?* – *Zit daar ontwikkeling in?* – *Hoe gaan wij daarmee om?*

Ingaan op deze vragen moet voorlopig met de nodige voorzichtigheid gebeuren. We zijn nog maar net gestart met het project *Huis van de Roeping*. Het zou vreemd zijn wanneer de resultaten al meetbaar zouden zijn nog voor het initiatief goed en wel van de grond is. Veel van wat hier besproken wordt betreft mensen die zich bij ons gemeld hebben vóór het begin daarvan.

Dat neemt echter niet weg dat het van belang is de antwoorden op deze vragen scherp in beeld te krijgen. Alleen door de doelgroep goed te leren kennen, kunnen we op de juiste manier omgaan met hun vragen.

Wie melden zich?

Ik geef hier nu eerst een overzicht van de aantallen waar het om gaat. Het betreft hier het totaal aantal personen met wie per jaar contact was rond hun roeping.

	2008	2009	2010	2011 (t/m mei)
Totaal aantal personen:	40	45	44	30
Mannen:	32 %	33 %	48 %	43 %
Vrouwen:	68 %	67 %	52 %	57 %
Nieuw in dat jaar:	19	23	20	13

Het eerste contact komt vooral tot stand via e-mail. Redelijk vaak ook nog wel via telefoon, maar meestal betreft het dan een al wat ouder iemand. Brieven zijn heel zeldzaam. Van deze mensen is ongeveer tweederde vrouw en een derde man. De cijfers over 2010 en 2011 lijken wat dat betreft op een kentering te wijzen, maar dat heeft waarschijnlijk vooral te maken met het feit dat we met mannelijke zoekers gemiddeld langduriger onderweg zijn. Bij de nieuwe contacten van 2011 is gewoon zoals gebruikelijk tweederde vrouw.

Wat zijn hun vragen?

De primaire vraag waarmee men komt, betreft in ongeveer 70 % van de gevallen een verlangen naar een klassieke vorm van religieus gemeenschapsleven. Pater, broeder, zuster of monnik worden dus. Voor 30 % ligt de aanleiding om contact te zoeken in een meer algemeen besef van roeping, dat nog niet in een duidelijke richting is uitgekristalliseerd. Daarnaast speelt voor 5 à 10 % van deze zoekers (ook) een vraag rond diaken of priester worden.

Dit zijn als het er zo staat echter getallen zonder gezicht. Ze laten de beleving niet zien die erachter schuil gaat. Die binnenkant van wat gezocht en gevraagd wordt, laat zich nog het best kennen door enkele citaten. Ik laat er hier – uiteraard anoniem – enkele volgen:

- Een jongeman: “Ik voel mij sterk geroepen, maar hoe kan ik daar op de juiste manier antwoord op geven? (...) Als ik naast de roeping tot broeder ook de roeping tot het priesterschap voel, welke weg kan ik dan bewandelen?”
- Een vrouw van middelbare leeftijd: “Het verlangen om een meer religieus leven te leiden groeit steeds meer in mij.”
- Een man: “Ik heb mijn baan opgezegd en ben ik op zoek naar nieuwe oriëntatie in mijn leven. Het religieuze leven is een belangrijke lijn in mijn bestaan. Wilt u hierover met mij meedenken?”

- Een jonge vrouw: “God roept mij en ik wil hem horen. Sinds een tijd wakkert een vuur in mij aan, er groeit een verlangen in mij om heel dicht bij de Heer te zijn om Hem te dienen. Ik heb geen idee hoe dat er uit moet zien of waar dit toe zal leiden. Maar één ding is zeker, God heeft mij bewogen en nu ben ik vooral op zoek naar waarheid en naar antwoorden op al mijn vragen.”

Wat vooral opvalt is de grote diversiteit die zich aftekent in de beweegredenen en bewogenheid van deze mensen. De een ziet terug op zijn of haar leven en beseft dan dat het roer om moet omdat de gekozen carrière diepgang mist. Dat leidt vaak tot een vrij nuchtere en toch bewogen vraagstelling: ‘Hoe kom ik in contact met dat wat ten diepste van mij gevraagd wordt?’ Anderen weer worden geraakt door heftige religieuze of mystieke ervaringen die hun levensperspectief in een heel ander daglicht stellen.

Redelijk groot is helaas ook de groep die ook te kampen heeft met psychische problemen. Ook bij deze personen is meestal een oprecht beleefde religieuze dimensie aanwezig. De combinatie daarvan maakt hun weg en onze omgang daarmee vaak complex. Toch is ook hun roeping iets dat vraagt om aandacht en een antwoord.

Zit daar ontwikkeling in?

Een aantal verschuivingen en ontwikkelingen is inderdaad waarneembaar.

- Allereerst lijkt het aandeel toe te nemen van de mensen die blijk geven van een besef van roeping, maar nog niet weten welke richting ze daarmee op moeten.
- Een tweede tendens is een verandering qua vroomheid en kerkelijkheid. Die werkt naar twee kanten. Enerzijds melden zich meer jonge mensen die vanuit een totaal gesecculariseerde achtergrond een nieuwe verhouding tot het religieuze zoeken – inclusief religieus gemeenschapsleven – maar dan zonder kerkelijke kaders. Daarnaast is er een groeiende groep die een duidelijk orthodox katholieke oriëntatie heeft. In hun zoeken naar een antwoord op hun roeping bewegen deze laatsten zich sterker binnen de traditionele kerkelijke vormen, terwijl ze er tegelijk in slagen het eigene van de moderne tijd daarbinnen te integreren. Voor de toekomst van religieus Nederland zal het wederkerig positief omgaan hiermee cruciaal zijn.
- Opvallend is verder dat we steeds vaker benaderd worden door groepen die een nieuw initiatief van alternatief religieus gemeenschapsleven willen starten.

Hoe gaan wij daarmee om?

Voorop staat dat we eerst zo onbevangen mogelijk luisteren naar hun verhaal en naar de bewogenheid die daaruit spreekt. Dat gebeurt in oriënterende gesprekken. Daarbinnen wordt afgetast waar deze concrete zoekende het meest mee geholpen is. Doel van het aanbod van het *Huis van de Roeping* is vooral de verheldering van iemands persoonlijke roepingsvragen. In dat kader organiseren we ook roepingendagen, waar ontmoeting mogelijk is met anderen die vergelijkbare vragen stellen of misschien zelfs antwoorden geven.

In tweede instantie verwijzen we ook door naar een aantal geschoolde en ervaren begeleiders, verspreid over het land. We bieden dergelijke begeleiding aan wanneer dat past binnen de vraagstelling en binnen de fase waarin iemand zich bevindt. Dat is maatwerk. Soms is als gesprekspartner een religieus of een geestelijk begeleider de meest geschikte keuze; in andere situaties kan het beter zijn om te verwijzen naar een pastor of naar iemand die therapeutisch onderlegd is.

Oriëntatie op religieus leven is echter niet denkbaar zonder kennismaking daarmee. We geven daarom ook adviezen om ter verkenning religieuze instituten en andere gemeenschappen te bezoeken: ‘Ga eens daar in gesprek.’ ‘Doe bij gemeenschap X eens mee aan een meeleefweekend.’

Het verkennen van het Land van Belofte is een kwestie van gaan, zien, ontmoeten en de vruchten proeven. Daarbij is natuurlijk van belang of zo'n plek qua spiritualiteit en leefvorm klopt met de richting waarin iemand zich getrokken weet. Toch is uiteindelijk veel bepalender of je de juiste 'klik' vindt, of je ergens kunt ervaren: "Hier zou ik thuis kunnen zijn en zou mijn persoonlijke roeping tot bloei kunnen komen." Pas dan kan het voor iemand een land van melk en honing worden. Dat proces laat zich niet sturen en al zeker niet door ons. Een religieuze weg is niet maakbaar, hij kan alleen gegaan worden.

De Vlaamse Dominicaan Jaak Vandenbulcke vertolkt dat heel helder:

"Wat is roeping? Het is een innerlijk gebeuren dat je op een bepaald spoor zet. Als je echt geroepen bent, voel je gaandeweg aan dat de weg, die je in het begin moest in slaan, moet verder gaan. Je moet die weg verder gaan, waar hij je ook naartoe zal leiden. Roeping is een weg leren volgen. Je mag die weg niet zelf willen uitstippelen. De Heer moet die weg bepalen - en die weg kan onverwachte wendingen nemen. Maar je zal wel voelen dat de wendingen wendingen van jouw weg zijn. Ze kunnen je onzeker maken. Maar als je de wendingen waagt te volgen, zal de zekerheid terugkeren." ¹

Het is altijd weer mooi om daarvan getuige te mogen zijn.

Pierre Humblet
29 mei 2011

[Dit artikel werd gepubliceerd in het KNR-Bulletin, jaargang 14, nr. 2, juni 2011, p. 35-38, horend bij het jaarverslag van de Commissie Roepen, te vinden in datzelfde nummer op pagina 23.]

¹ Jaak Vandenbulcke o.p., *Roeping*, een preek van 12 juli 2009, <http://www.dominicanen.be/dlb15zondag.htm>.